

обучающийся начинает воспринимать их не как развлекательные ресурсы, а как полноценное дополнение, необходимый инструментарий в учебной деятельности.

Но, как показывает мировой опыт использования социальных сетей и информационно-коммуникационных технологий, помимо положительных аспектов есть и определенные недостатки. Среди основных можно назвать следующие:

Возникновение привязанности. Обучающемуся иногда трудно контролировать время нахождения в Интернет-пространстве и рационально его распределять. Он может бесконтрольно провести в виртуальном пространстве несколько часов и не заметить это.

Отсутствие личного контакта между педагогом и обучающимся. Социальные сети, сообщества, средства коммуникации не способны заменить «живое» общение, непосредственное взаимодействие всех участников образовательного процесса.

Тем не менее, несмотря на наличие отрицательных аспектов, положительных сторон, как мы можем увидеть, значительно больше. Следовательно, педагогам необходимо уделить должное внимание использованию в образовательном процессе школ ресурсов социальных сетей, информационно-коммуникационных технологий с целью повышения эффективности и качества образовательного процесса.

В своей педагогической практике мы в дальнейшем планируем расширение использования современных методов и возможностей Интернет-пространства с целью повышения качества образовательного процесса, в целом, и росту уровня мотивации у каждого обучающегося, в частности. К примеру, в наших планах создание собственных каналов в социальных сетях Instagram, ВКонтакте, Facebook для обучающихся нашей школы. На этих каналах будут публиковаться интересные идеи, проекты, образовательные ресурсы, ссылки с целью расширения кругозора обучающихся, получения дополнительной информации. Также на таком канале можно публиковать собственные разработки, видеоуроки по различным темам учебной программы.

Возможности у таких информационно-коммуникационных каналов связи довольно широки. Обучающиеся, в свою очередь, также будут иметь возможность поделиться в интерактивной форме собственными идеями, прокомментировать публикации, то есть стать активными участниками образовательного процесса. По нашему мнению, образовательный процесс, организованный с активным использованием социальных сетей, сообществ, информационно-коммуникационных технологий, средств массовой информации будет более эффективным, интересным для обучающихся, а также будет способствовать росту мотивации к учебной деятельности у каждого обучающегося.

Список литературы

1. **Qol Oner.** Публикация в Instagram Құрметті достар! Бүгін Қостанай қаласы мектептері арасында «Наурыз Шебері» кәдесыйлар байқауының жеңімпаздары марапатталды. [www document]. URL https://www.instagram.com/p/CNFbftNncDy/?utm_medium=share_sheet
2. **Шкарубо П.** Залог победы. [www document]. URL <https://top-news.kz/zalog-pobedy/>
3. **Шкарубо П.** Уменьшенную версию «Катюши» собрали ученики СШ №5 г. Костаная. [www document]. URL <https://top-news.kz/umenshennuju-versiju-katjushi-sobrali-ucheniki-ssh-5-kostanaja/>
4. **Говоров Г.** Деревянная армия кадетов Костаная. [www document]. URL <https://www.ng.kz/modules/newspaper/article.php?numberid=730&storyid=26214>
5. **Черемисин А., Багдасарова Д.** Образование и социальные сети: положительные и отрицательные аспекты их использования. [www document]. URL <https://cyberleninka.ru/article/n/obrazovanie-i-sotsialnye-seti-polozhitelnye-i-otritsatelnye-aspekty-ih-ispolzovaniya/viewer>

ӨОЖ 37.378.1

ҚР ЖОҒАРЫ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНАН КЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ИННОВАЦИЯЛАР

Қадырбекова Ф. Ж. – өндірістік оқыту шебері, Ақмола облысы білім басқармасының жанындағы «Көкшетау қаласы, Жоғары техникалық колледжі» МКҚК.

Бұл мақала Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2015 жылғы 30 қарашадағы «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсу, реформалар, даму» атты Қазақстан халқына Жолдауының қазіргі жағдайын сипаттайтын, ҚР жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жаңғыртудың проблемалары мен инновациялық жолдарын көрсететін үндеуі болып табылады.

Түйінді сөздер: инновациялар, білім беру жүйесі, бағдарламалар, реформалар.

Елдегі тұрақсыз экономикалық ахуал және жаһандық экономикалық дағдарыс шеңберінде қазіргі өмір Қазақстан қоғамының алдына қалыптасқан құндылықтар жүйесін жаңартуды және сыни қайта бағалауды талап ететін жаңа күрделі міндеттер қойды. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінің басты бағыттарының бірі оны ізгілендіру, қалыптасып келе жатқан бәсекеге қабілетті кадрлардың жалпы мәдениетін көтеру болып табылады. Басқаша айтқанда, тарихи білім мен жалпыұлттық идеялардың көмегімен маман өзін қоршаған әлемге өзін-өзі айқындап, қиын экономикалық жағдайда қалған осы әлемге интеграциялауы тиіс.

Жаһандық дағдарыстың күрделі экономикалық жағдайларында Қазақстан Республикасының серпінді дамуының маңызды шарты тарихи талдау мен пәнаралық білімді шығармашылық қолдану негізінде өткен оқиғалар мен құбылыстарды ұғыну болып табылады. Құндылықтар мен нанымдарды қалыптастыру, өз халқының тарихы мен мәдениетіне деген қызығушылық пен құрметті дамыту, сондай-ақ өз елінің мәдени мұрасын сақтауға және көбейтуге ұмтылу.

Осы күрделі жағдайларда тарих ғылымының алдында тұрған бірінші кезектегі міндет-Қазақстанның барлық азаматтарын Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың 2015 жылғы 30 қарашадағы «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсу, реформалар, даму» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыруға және «5 институционалдық реформаны іске асыру жөніндегі 100 нақты қадам» Ұлт Жоспарын орындауға белсенді қатысуға шақыру.

Қазақстан Республикасының Президенті Н.Назарбаевтың 2015 жылғы 30 қарашадағы «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсу, реформалар, даму» атты Қазақстан халқына Жолдауы жаһандық экономикалық дағдарысқа байланысты мемлекеттің дағдарысқа қарсы стратегиясына арналған. Қазақстанның дағдарысқа қарсы стратегиясы экономикалық өсуге, реформаларға, сондай-ақ қоғамның барлық салаларын, соның ішінде білім беруді жаңғыртуға негізделген. Білім беру саласындағы құрылымдық өзгерістер, ең алдымен, техникалық кадрларды даярлау жүйесін барынша дамытуды көздейді. Техникалық және кәсіптік білім беру инвестициялық саясаттың негізгі бағыттарының бірі болуы тиіс. 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап «5 институционалдық реформаларды іске асыру жөніндегі 100 нақты қадам» Ұлт Жоспарын орындаудың практикалық кезеңі басталды, ол ҚР Президентінің 2015 жылғы 30 қарашадағы Жолдауының мәнмәтінінде жүргізіледі. Қазіргі уақытта ҚР БҒМ оқытудың жаңа үйлестірілген стандарттарын әзірлеу және бекіту бойынша жұмыс жүргізуде. Мемлекет-кадрлардаярлаудеңгейінарттыружөніндешараларқабылдады. 2017 жылы «Баршаға арналған тегін кәсіптік-техникалық білім беру» жаңа жобасын іске асыру басталады. Қазақстандағы жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі қарқынды, көп жағдайда стихиялық даму кезеңінен өтті. Білім беру саласын дамытудың қазіргі кезеңі, ең алдымен, сапалы білім беру қызметтерін ұсыну және оқытудың инновациялық әдістерін қолдану үрдісімен сипатталады.

Білім беру сапасын арттыру – қазіргі заманның басты ұраны, Еңбек нарығы мен жас мамандарға деген сұраныс жағынан да, мемлекеттік органдар ҚР Білім және ғылым министрлігі тарапынан да. Егеменді Қазақстанның қалыптасуының негізгі стратегиялық міндеттерінің бірі білім беру формуласын: «білім өмір бойғыға» формуласын «өмір бойы білім алу» формуласына ауыстыру болып табылады. Білім берудің осы формуласын жүзеге асыру үшін жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруде оқу процесін ұйымдастыруға және жүргізуге мүлдем жаңа әдістерді қолдану қажет.

Тәуелсіз Қазақстанның жас ұрпағы білім беруді білім беру үшін білім ретінде қарастырмайды, ол ең алдымен белгілі бір түпкілікті нақты нәтиже алуға, еңбек нарығында бәсекеге қабілетті болуға және қоғамда лайықты орын алуға бағытталған. Жастар алғашқы студенттік қадамдардан бастап халықаралық стандарттар деңгейінде дайындыққа қол жеткізе алады және керек, ол үшін оны оқуға үйрету керек, өйткені оқытудың жоғары оқу орнына дейінгі кезеңінде (мектеп, лицей, гимназия) дайындық, даму, тәрбиенің жалпы деңгейі Қазақстанның жоғары оқу орындарында қойылатын талаптардан артта қалып отыр. Қазіргі уақытта Қазақстанда жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласында елеулі жетістіктер бар. 2014 жылғы наурыздан бастап ҚР БҒМ «Ғылым ордасы» РМК базасында орналасқан Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-ды Ғылым комитетінің ҒЗИ-мен интеграциялау бойынша жобаға бастама жасады, оның шеңберінде ғылыми кадрларды, магистранттар мен докторанттарды тереңдетілген кәсіби дайындықпен бірлесіп даярлау көзделеді. Бұл мүлдем жаңа инновациялық жоба, оның аясында еліміздегі тұрақсыз экономикалық ахуал мен жаһандық экономикалық дағдарыстың мемлекеттік бағдарламалары мен заманауи талаптарына сәйкес жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің басым бағыттарын дамыту үшін «Ғылым ордасы» РМК базасында орналасқан Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Жоғары мектебінің заманауи педагогикалық технологиялары мен Ғылым комитеті ҒЗИ-ның жаңа ғылыми білімдерін интеграциялау жүргізілетін болады. Бұл инновациялық жобаның артықшылығы ҚазҰУ-дың материалдық-техникалық, ақпараттық және кадрлық ресурстарының бірігуі. Әл-Фараби және «Ғылым ордасы» ҒЗИ жоғары білікті мамандар – магистрлер мен докторларды даярлауды қамтамасыз ету үшін – тереңдетілген кәсіби даярлық керек. Дегенмен, менің ойымша, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласында елеулі проблемалар бар, бұл, ең алдымен: мемлекеттік бағдарлама бойынша оқытатын магистратура мен PhD докторантураға түсу үшін үміткерлерді іріктеу жүйесінің жетілмегендігі; Мемлекеттік тілдегі оқулықтардың болмауы; Материалдық-техникалық жарақтандырудың әлсіздігі (жинақталған зерттеу зертханаларының, қазіргі заманғы жабдықтардың,

компьютерлік желілердің, ақпараттық технологиялардың және т.б. болмауы); оқу бағдарламалары мен оқыту әдістемелері болашақ маманның нақты практикалық қызметіне қажетті білім мен дағдыларды толық көлемде бермейді; білім беру еңбек нарығына сәйкес келмейді; профессор-оқытушы кадрлардың қартаюы; Қазақстандық жоғары оқу орындарының дипломдары шетелде баға белгіленбейді; жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру мәртебесі тиісті деңгейде емес. (Ғылыми-зерттеу кадрларының еңбекақысының төмендігі, ал ғылым-инновация және жаңғырту).

Осы проблемалардың болуына байланысты жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде осы өмірлік маңызы бар салада қосымша реформалар, жаңғырту және инновациялар енгізу қажеттігі туындап отыр. Айта кету керек, қазіргі уақытта Қазақстанда жоғары білімі бар мамандардың мұндай үлкен саны қажет емес, еңбек нарығында қатаң бәсекелестік бар. Жас маман сұранысқа ие болуы үшін ол сапалы білімге ие болуы керек. Жаһандық дағдарыс жағдайында білім беру сапасын арттыру күрделі жағдайларда шешілуде. Білім беру жүйесін реформалау, жоғары оқу орындарын оңтайландыру және оқытудың инновациялық әдістерін қолдану. Білім берудің әлеуметтік сұранысының және дәстүрлі оқыту әдістерінің арасындағы қарама-қайшылықты сезіне отырып, мұғалімдер-ғалымдар мен практиктер шетелдік принциптерге негізделген оқытудың инновациялық әдістерін іздеуге және, ең алдымен, жеке тұлғаға бағытталған немесе дамып келе жатқан оқыту тәсілдеріне жүгіне бастады.

Жаңа инновациялық технологияларды пайдалану дәстүрлі әдістермен шешу қиын немесе мүмкін емес педагогикалық және әдістемелік міндеттерді шешуге ықпал етеді. Тарихи пәндерді оқыту әдістемесінде дәстүрлі білім беру жүйесінің оң нәтижелерінің жойылуына және жоғалуына жол берілмейтінін ескеру қажет. Оқытудың инновациялық және дәстүрлі әдістері студенттің бірыңғай білім беру ортасының бөлігі ретінде бір-бірін үйлесімді түрде толықтыруы керек.

Білім берудегі инновациялар дегеніміз – педагогикалық технологияларды жетілдіру процесі, оқыту әдістері, әдістері мен құралдарының жиынтығы. Кейбір жағдайларда белгілі әдісті қолдану инновация болып саналады, аздап өзгереді, модификацияланады.

Инновация – бұл дәстүрлі жағдайларға, әдістерге, тәсілдерге қанағаттанбайтын және мазмұнның жаңалығын ғана емес, сапалы жаңа нәтижелерді қалайтын адамның ерекше іс-әрекетінің тақырыбы. Бірақ айта кету керек, жаңаны құру әрдайым барлық жерде оң нәтиже бермейді, әр инновация ұтымды, прогрессивті емес, педагогикалық жүйенің жұмысын жиі тұрақсыздандырмайды, мұғалімдер мен олардың студенттері үшін қиындықтар туғызады. «Инновация» (инновация) терминін біздің контексте оқыту әдістерінің типтік, жиі кездесетін жиынтығынан тыс түсіндіруге болады. Инновациялық оқыту – қазіргі мәдениет пен әлеуметтік ортаға инновациялық өзгерістерді енгізуге ынталандыратын оқу және білім беру қызметінің процесі мен нәтижесі.

Оқытудың инновациялық әдістері болашақ маманның шығармашылық стилін қалыптастыруға ықпал етеді және мамандықты игерудің мотивациясын, тереңдігі мен толықтығын едәуір арттырады. Оқу үдерісінде қолданылатын инновациялық оқыту әдістері: дөңгелек үстелдер, іскерлік ойындар, тренингтер, ситуациялық есептер, мастер-кластар, шығармашылық тапсырмалар, баспасөз конференциялары, ғылыми конференциялар, тестілеу, рефераттарды қорғау, Талдамалық жазбалар жасау, Мультимедиялық презентациялар, ГАЖ-технологиялар, пәнаралық зерттеулер және т.б.

Білім беру саласындағы ең көп таралған бағыт – оқу материалын ұсыну үшін мультимедиялық презентацияларды қолдану. Сонымен қатар, тестілеу әдісі дамыту. Білімге жаңа ақпараттық және коммуникациялық технологияларды енгізу оқу процесінде мультимедиялық кешендерді қолданудың артықшылықтары мен кемшіліктерін терең талдауды қажет етеді. Оқытудың инновациялық әдістері студентте стандартты емес жағдайларда шарлау, туындаған мәселелерді талдау, басқарушылық шешімдерді өз бетінше әзірлеу және іске асыру қабілеттерін дамытады.

Инновациялық әдістердің мазмұндық аспектісі: студенттерге, оқу материалдарына, оның ішінде электрондық құралдардың, мамандандырылған веб-ресурстардың көмегімен жеткізу. Оқытудың әдістемелік аспектинновациялық әдістері: білім беру платформаларын, тұсаукесерлерді пайдалана отырып, сондай-ақ кәсіби Интернет-ресурстармен және веб-сервисермен жұмыс жасай отырып, сабақтар өткізудің неғұрлым тиімді тәсілдері мен нысандарын айқындау.

Оқытудың ұйымдастырушылық аспириновациялық әдістері: білім беру процесіне қатысушылардың аудиториялық жағдайда да, онлайн режимінде де өзара әрекеттесуі. Оқытудың тәрбиелік аспектинновациялық әдістері: білім алушылардың бойында жалпыадамзаттық құндылықтардың тарихи пәндерінен біліктер мен білім алуы, ой-өрісін кеңейту (пән тақырыбы бойынша бейне жаңалықтар, әлеуметтік роликтер көрсету, сабақтарға белгілі практиктер мен ғалымдарды тарту).

Оқытудың инновациялық әдістерінің технологиялық аспектісі: оқу процесінің барлық компоненттерін жүзеге асыру үшін заманауи техникалық құралдар мен технологияларды, модельдер мен бағдарламаларды қолдану. Дәл осы аспект басқаларды бір тұтасқа біріктіреді және білім алу кезінде оң нәтиже береді.

Қазіргі уақытта білім берудің әлемдік үрдісі, оның ішінде Қазақстан Республикасының жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі ақпараттық технологияларды міндетті түрде пайдалана отырып, оқыту процесін жаңа технологиялық деңгейге көшіруді көздейді. Тарихи білім

беруде ақпараттық технологияларды қолдану кезінде ашылатын әдістемелік мүмкіндіктерді зерттеу ерекше өзектілікке ие. Білім беру процесінде ақпараттық технологияларды қолдану түбегейлі жаңа дидактикалық мәселелерді шешуге мүмкіндік береді, оларды қолдану оқытудың сапасы мен тиімділігін арттыруды қамтамасыз етеді. Компьютерлік желілерді, ГАЖ-технологияларды және электрондық білім беру ортасын пайдалану магистранттар мен PhD докторанттарының ғылыми-зерттеу жұмыстарын қамтитын білім беру процесінің нақты пәндік де, пәнаралық кеңістігінде де стандартты емес педагогикалық тәжірибелерді дамытуды көздейді. Компьютерлік білім беру технологияларын дамыту тәжірибесін қорытындылай келе, әртүрлі танымдық мәселелерді шешу процесінде диалогтық режимді қамтамасыз ететін, кіріктірілген түзетулермен жабдықталған немесе коммуникациялық ортада осындай ресурстарға қол жеткізе алатындардың жоғары педагогикалық тиімділігі бар екенін атап өтуге болады. Қамтамасыз етеді: деректерді модельдеу, жеке тапсырмалар беру, өзгертін сұрақтар мен жауаптардың арнайы банкі негізінде жедел және ағымдағы тестілеу. Жұмыстың үзілуі мен жалғасуын қамтамасыз етеді, сұрақтар, қателер мен қайталанған қателер санын ескере отырып, студенттің жұмысын бағалайды, мұғалім үшін де, студент үшін де оқу жұмысының нәтижелерін сақтайды. Бұл заманауи оқыту технологияларына дидактикалық талаптардың болжамды тізімін жасауға мүмкіндік береді. Олар: – әрбір студентке өзінің танымдық қабілетін, уәжін, бейімділігі мен басқа да қасиеттерін толық көлемде ескеретін оңтайлы, жеке бағдарлама бойынша оқу мүмкіндігін қамтамасыз етуі тиіс. Мемлекеттік бағдарламаға енгізілген білімді сақтай және байыта отырып, оқу пәнінің мазмұнын оңтайландыру, болашақ мамандарды теориялық және практикалық даярлаудың арақатынасы, оқу процесін қарқындету.

Осылайша, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жаңғыртудың инновациялық бағдарламасын әзірлеу кезінде үш маңызды қағидатты негізге алған жөн:

Біріншіден, жаңғыртудың мазмұны мен түпкі мақсаттары ғылым мен технологиялар саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруға жәрдемдесуге тиіс.

Екіншіден, бағдарламада адами, әлеуметтік және мәдени капиталды дамыту проблемаларын шешудің жалпы халықаралық тәсілдері пайдаланылуға тиіс.

Үшіншіден, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесіндегі кез-келген өзгерістер осы саладағы ең жақсы Тарихи дәстүрлермен байланысты болуы керек.

Қазақстан Республикасында оқытудың дәстүрлі нысандарының жекелеген элементтері де, оқытудың қазіргі заманғы инновациялық әдістері де шоғырланған жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру моделі неғұрлым тиімді болады деп болжаймыз. Оқытудың инновациялық әдістері мен дәстүрлі оқыту мектебінің үйлесімі жоғары оқу орны мен жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесіне білім беру жүйесінде жаңа нәтижелерге қол жеткізуге және отандық білім беру жүйесінің әлемдік кеңістікке интеграциялануына, ал жас мамандардың еңбек нарығында сұранысқа ие болуына мүмкіндік береді. Қазақстан дамуының қазіргі кезеңінде жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің теориясы мен практикасына көзқарастар жаһандану, интеграция, компьютерлендіру, интернет желісін, медиа құралдарды енгізу және пайдалану, қашықтықтан, тұлғаға бағытталған оқыту процестерінің әсерінен айтарлықтай өзгереді. Мұның бәрі жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесінде инновациялық ақпараттық білім беру технологияларын кеңінен қолдануға әкеледі.

Қазіргі жағдайда маман өзінің арнайы саласында ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік-жеке құзыреттіліктері: командада жұмыс істей білуі, еңбек нарығындағы қарқынды өзгертін жағдайға бейімделе білуі, біліктілігін одан әрі арттыруға дайын, сынға сындарлы қарайтын, инновациялық қызметке дайын, ойлайтын және креативті болуы тиіс. Студенттер арасында осындай құзыреттердің қалыптасуына көбінесе тарихи пәндер ықпал етеді, олар гуманитарлық емес бейіндегі студенттің көкжиегін кеңейтіп қана қоймай, сонымен қатар әлеуметтік және жеке құзыреттердің қалыптасуына ықпал етеді. Алайда, егер студент тарихи пәндерді оқуда дағдылары мен білімдерін тіркесе, мұндай құзіреттіліктерді дамыта алады.

ӨОЖ 377.8

ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕ КОНТЕКСТІНДЕГІ ТУРИЗМ САЛАСЫНДАҒЫ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МОДЕЛІНІҢ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ

Кәдірғалиев Б. Ә. – туризм пәні оқытушысы, педагог-сарапшы, директорының оқу ісі жөніндегі орынбасары, Орал жоғары гуманитарлық-экономикалық колледжі.

Қазіргі уақытта, еліміздегі білім беру саласындағы кәсіптік мамандықтар бойынша, оның ішінде қызмет көрсету саласы бойынша мамандар даярлаудың зерттелу деңгейі төмен. Туризм саласындағы білім берудің ұлттық моделін қалыптастыру үшін, халықаралық тәжірибелерге сүйеніп, талданған, өзекті ұсыныстар қажет. Қазақстандық туризм саласындағы білім берудің